

Cerngrobska cerkev. (Fot. Fr. L.)

trovrstna ladija. Masivni nizki razogleni slopi, vendar ne več tako težki, kakor v prejšnji starološki cerkvi, nas spominjajo na ne mnogo poznejšo dōbo zidanja, kakor starološka cerkev. V posameznih stenah pod vrhom še vzdana bruna nam izvablja vprašanje, ali ni bil nekdanj strop lesen? Da je sedanje križasto gotsko svodovje delo poznejše dōbe, to nam spričuje popolnoma razlika svodovja od drugega zidū, ki je videti mnogo starejše. Tudi gotska šilasta okna v stranskih ladijah nam spričujejo visoko starost cerkve. Zidana je torej, namreč prvotni del, v prvi gotski masivni dōbi. Nekateri hotē, da je že v desetem stoletju zidana, a gotovo je stala že v 12. ali 13. stoletju, ako ne preje.

Lansko leto sem v stranski ladiji pri oltarju svetega Martina poskušal nekoliko odstraniti večkratni belež, ker sem videl, da se kaže pod njim presna slikarija. In res so se mi pokazale krasne gotske slike podob Marijine poroke, svetega Volbenka, sv. Elizabete, sv. Barbare in druge, kolikor se je dalo odluščiti. Pri tem se mi pokaže tudi gotski zamazani napis, ki ga nisem mogel raztolmačiti, pač pa sem spoznal letnico 1453., katera nam kaže, kdaj je bila cerkev slikana v prvotnem delu. Tudi posne-

mamo iz te slikarije, ki sega prav do svodovja, da je takrat cerkev že bila svodena. Križasto svodovje ima samo prečna in dijagonalna rebra, sloneča na konzolah. Škoda le, da so te slikarije bile že oluščene, a so jih zopet pobelili; in ta belež se sedaj ne dá odstraniti brez poškodovanja podob. Podobe, kar se jih vidi, so lepo umetno delo.

Ta prvotni del ima tri jednako dolge ladije, ki merijo po 16,5 m v daljavo, v širjavo pa srednja 3,5 m, stranski pa sta za jeden meter širji; visokost vseh je nekaj čez 6 m. Vsaka ima vrata; stranskih ladij vrata so iz l. 1858. z gotskim završkom, srednjih podoba je oslovski hrbet. Na moški strani v desni stranski ladiji so tudi vrata, katerih portal je na završku presno slikal leta 1863. I. Gosar s podobami Matere Božje, sv. Ane, in sv. Joahima med gotskimi fialami.

Drugi mlajši del cerkve je pa zgornja ladija ali sedanji trirazgredni presbiterij, ki je 10,1 m visok in nekaj malega

ožji od starejšega dela in 18,3 m dolg. Ta del ima namestu težkih, masivnih slopov, vitkejšē, pri tleh kot podstav okrogle, višē pa osmoogelne slope iz laborja, kateri nosijo na svodu zvezdasto križajoča se rebra, in teh je šest. Kapitelji slopov imajo rastlinske in živalske okraske, fantastične živali, spake, leve, itd. Na svodu je mnogo okrašenih sklepnikov. Svodovje je bilo slikano l. 1644. Med slikami se največkrat ponavlja angelčkova glava. Rebra svodovja novega dela padajo na zidovja starega dela tako, da vidiš, kako so hoteli ob priliki stari del podreti in jednako z novim zgraditi. Okna v novem delu so vsa dolga, gotsko-šilasta.

Ta poznejši del cerkve je bil sezidan v l. 1521—24., kakor nam povē l. 1520.¹⁾ dnē 1. oktobra storjena pogodba, katero so naredili oskrbnik Pavel Rasp, blagajnik Baltazar Siegersdorfer, vikar Anton, sodnik Anton Stinge in drugi z loškim meščanom in mojstrom Jurkom²⁾ zaradi preustrojenja cerngrobske cerkve. Iz te pogodbe zvemo, da mora Jurko podreti tri stare kore in potem sezidati od ladije dalje novo

¹⁾ Glej več o tem v Izvestjih II. str. 152.—155.

²⁾ Morda s polnim imenom „Martin Jorkho Streit“, za katerim se je l. 1573. še opravljala ustanovljena sv. maša.